

Raadsinformatiebrief

Zaaknummer: 105341

Openbaar

Verzonden aan de raad op:

- 3 MRT 2021

Onderwerp: Decembercirculaire 2020

Kennisnemen van:

De uitkomsten voor de gemeente Harlingen van de decembercirculaire 2020.

Beste raadsleden,

Hierbij ontvangt u een informatiebrief over de uitkomsten van de decembercirculaire 2020 voor de gemeente Harlingen.

Inleiding

Meestal verschijnen jaarlijks drie circulaire. In mei, september en december. Mei geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, september van de vertaling van de Miljoenennota, december rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Bijzonder dit jaar is dat er in juni een extra circulaire is verschenen over het 1e corona-steunpakket.

Aanvankelijk was het de bedoeling om het nieuwe verdeelstelsel in de decembercirculaire te verwerken. Dat proces heeft echter vertraging opgelopen. De ingangsdatum is een jaar verschoven naar 2023.

Via de circulaire maakt het Rijk de (mutatie van) de financiële middelen per gemeente bekend. Dit heeft gevolgen voor de gemeentelijke begroting. Middels deze brief kan de raad kennis nemen van de (financiële) gevolgen van de decembercirculaire 2020 voor de gemeente Harlingen.

De belangrijkste onderwerpen van de decembercirculaire 2020 zijn:

1. Geen aanpassing van het accres 2020. De decembercirculaire is traditioneel geen bijstellingsmoment. Afgezien daarvan is het accres 2020 (en 2021) vastgeklikt op de stand van de meicirculaire 2020. Er zal dus ook geen sprake zijn van onderbesteding (lees: negatieve bijstelling van de algemene uitkering (op een later tijdstip));
2. De invoering van het nieuwe verdeelstelsel is uitgesteld tot 1 januari 2023;
3. De financiële vertaling van het 3^e compensatiepakket corona: 6 taakmutaties¹ en 2 decentralisatie-uitkeringen (DU's)².

¹ Taakmutaties zijn middelen die met een bepaald oogmerk aan het gemeentefonds zijn toegevoegd, maar waar geen bestedingsverplichting aan ten grondslag ligt.

² Decentralisatie-uitkeringen worden met een bepaalde bestemming verstrekt, zonder strikt geormerkt te zijn. Niet iedere gemeente ontvangt elke decentralisatie-uitkering.

Ad 1: Accres Relevante Uitgaven

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van “samen trap op” en “samen trap af” hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Dus als de rijksuitgaven dalen, leidt dat tot een daling van de algemene uitkering. Als de rijksuitgaven achter blijven bij de planning, wordt dat onderbesteding genoemd.

In de meicirculaire 2020 is aangekondigd dat de accessen voor de uitkeringsjaren 2020 en 2021 worden vastgeklemd op het niveau dat toen is gepubliceerd. Dit als onderdeel van het compensatiepakket corona (“rust en stabiliteit in een roerige tijd”). Een mogelijke toe- of afname van de rijksuitgaven leiden in die jaren dus niet tot wijziging van het accres. Het is voor het Rijk aanleiding geweest om evenmin bijstellingen van de accessen vanaf 2022 te publiceren.

Wij verwachtten echter dat er in 2022 wél een aanpassing in het accres zal komen. Onze verwachting is dat het Rijk dan flink zal gaan bezuinigen a.g.v. de gestegen rijksuitgaven vanwege corona in de jaren daarvoor. Volgens het systeem van “samen trap op” en “samen trap af” zal dan ook de algemene uitkering dalen. Daarom hebben wij in de meerjarenraming van onze begroting 2021 een correctie toegepast van - € 200.000 vanaf 2023.

Ad 2: Uitstel nieuw verdeelstelsel

Het nieuwe verdeelstelsel wordt aan het nieuwe kabinet overgelaten. De invoerdatum is een jaar opgeschoven naar 1-1-2023. Als reden noemt de minister de huidige financiële positie van de gemeenten, waaronder de tekorten bij de jeugdzorg. Daarover moet eerst duidelijkheid komen, en die komt pas bij de kabinetsformatie. Dan wordt er besloten of er structureel geld bijkomt voor de gemeenten.

Het tijdspad is nu als volgt:

1. Februari 2021: adviesaanvraag bij de Raad voor Openbaar Bestuur (ROB). Rapport na ± 6 weken.
2. Tegelijkertijd publicatie herverdeeleeffecten per gemeente, uitgedrukt in een bedrag per.
3. Maart – april 2021: VNG houdt consultatie onder eigen leden. Daarna terugkoppeling aan BZK.

De herverdeeleeffecten per gemeente, uitgedrukt in een bedrag per inwoner, zijn inmiddels op 2 februari 2021 gepubliceerd. Voor een doorkijk in de (financiële) gevolgen voor Harlingen wordt verwezen naar de RIB over dit onderwerp.

Ad 3: Steunpakket corona

Het kabinet heeft eerder in de zgn. junibrief en de septembercirculaire het 1e en 2e compensatiepakket corona bekend gemaakt. Nu in de decembercirculaire dus het 3e pakket. De bedragen hebben allemaal een **eenmalig** karakter. De onderwerpen en bedragen zijn als volgt:

Taakmutaties:	Landelijk		Gemeente Harlingen	
	2020	2021	2020	2021
Re-integratie van bijstandsgerechtigden, <u>reguliere dienstverlening</u>	39,3 mln.	88,4 mln.	62.868	144.590
Impuls re-integratie, <u>intensivering</u>		48,3 mln.		77.210
Gemeentelijk schuldenbeleid	15 mln.	30 mln.	16.144	33.004
Bijzondere bijstand	5 mln.	10 mln.	5.544	11.333
Continuïteit van de zorg t.b.v. Jeugd en WMO	20,4 mln.		23.602	
Compensatie quarantainemiddelen	4 mln.		3.418	
DU's:				
Extra kosten verkiezingen		22 mln.		23.239
Cultuurmiddelen		149,7 mln.		120.506
Totaal:	83,7 mln.	348,4 mln.	111.576	409.882

Wat betreft de taakmutaties zijn de re-integratiegelden het grootst. Er zijn er twee van, reguliere en intensivering van dienstverlening. Gemeenten ontvangen deze extra middelen zodat zij de reguliere dienstverlening op peil kunnen houden nu de instroom in de bijstand toeneemt. Daarnaast ontvangen ze in 2021 een tijdelijke impuls voor re-integratie die gemeenten in staat stelt om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen, te intensiveren. Persoonlijk contact is belangrijk om hen vanuit een uitkeringssituatie naar werk te begeleiden.

Wat betreft de DU's is de DU cultuurmiddelen qua omvang van grootst. Veel van de culturele instellingen die door gemeenten worden ondersteund, komen door de coronacrisis in de problemen omdat activiteiten niet kunnen doorgaan en eigen inkomsten dalen. Met deze extra middelen worden gemeenten in staat gesteld om deze belangrijke instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. De verdeling van de middelen is verlopen volgens de IV3 uitgaven van 2019 aan cultuur. Daarmee is het bedrag dat gemeenten krijgen, gerelateerd aan de aanwezige culturele infrastructuur die door gemeenten wordt ondersteund. Het is aan de gemeenten zelf om de middelen in te zetten waar de culturele infrastructuur van hun gemeente de steun het hardst nodig heeft.

Voor een uitgebreide toelichting per post wordt verwezen naar bijlage 2.

Tevens wordt in de decembercircularis een vooraankondiging gedaan wat betreft een aantal regelingen. Deze zijn dus nog **niet** verwerkt in de cijfers van deze circularis. Het betreft:

1. Inkomstenderving: extra reservering € 150 miljoen in 2020. Afrekening in 2021 op basis van cijfers in de jaarrekening 2020.

2. Afvalinzameling: compensatie € 20 miljoen over 2020 voor extra kosten afvalinzameling (corona maatregelen en meer afval).
3. TONK: het kabinet creëert een Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) voor huishoudens die door omstandigheden in ernstige financiële problemen dreigen te komen. Voor deze tijdelijke ondersteuning wordt het bestaande instrument van de bijzondere bijstand gebruikt. In totaal is een bedrag van maximaal € 130 miljoen gereserveerd voor het eerste halfjaar van 2021.
4. Perspectief jeugd en jongeren: voor jongeren is het essentieel om elkaar fysiek te kunnen ontmoeten. Met een jeugdpakket van € 58,5 miljoen wil het kabinet een gerichte (financiële) impuls aan gemeenten geven om samen met jongeren, lokale organisaties en evenementensector volledig coronaproof kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle vrijetijdsbesteding.

Het kabinet stelt in het vooruitzicht dat inkomstenderving en compensatie van reële kosten ook zullen worden voortgezet tot en met het 1^e kwartaal 2021. En ten aanzien van de GGD en Veiligheidsregio loopt het door in het hele kalenderjaar 2021

Er is geen bestedingsplicht van het compensatiepakket corona. De middelen lopen via het gemeentefonds en ingevolge de artikelen 6 en 13 van Financiële VerhoudingsWet is het gemeentefonds een algemeen dekkingsmiddel. Uiteraard kan het college voorstellen en/of de gemeenteraad besluiten de middelen wel degelijk te alloceren aan kosten corona gezien het bijzondere karakter ervan.

Buiten het gemeentefonds om worden in 2020 en 2021 nog meer compensaties verstrekt in de vorm van specifieke uitkeringen (SPUK's)³. Dat betreft:

1. Zwembanen en ijsbanen: € 100 miljoen. Verwachte openstelling: begin april.
2. Verlenging steun aan sportverenigingen: € 60 miljoen. Betreft TASO (25 mln.) en TVS (35 mln.) over Q4 2020. Clubs vragen TASO zelf aan. Verhuurders (dus ook gemeenten) vragen TVS aan. Verwachte openstelling: half februari.
3. Toezicht en handhaving: € 60 miljoen.
4. TOZO 3 regeling.
5. Beschikbaarheidsvergoeding openbaar vervoer.

Wij houden de uitwerking (per gemeente) en de openstelling van deze regelingen in de gaten.

³ Bij specifieke uitkeringen gaat het om geld dat gemeenten van het Rijk ontvangen en moeten besteden aan bepaalde taken. Het Rijk heeft het geld dus geoormerkt. Gemeenten moeten bij het Rijk verantwoorden hoe ze het geld hebben besteed. Als een gemeente de specifieke uitkering niet volledig uitgeeft, moet het restant terug naar het Rijk.

Sociaal domein

Op 18 december is het onderzoek van AEF gepubliceerd over de vraag hoeveel middelen gemeenten structureel nodig hebben om hun taken voor jeugdzorg goed uit te kunnen voeren. Het onderzoek laat zien dat gemeenten in 2019 zo'n € 1,7 miljard meer uitgeven aan jeugdzorg dan dat ze aan middelen ontvangen. Het rapport is een belangrijke stap in het

gesprek met het Rijk over de benodigde structurele middelen voor gemeenten en de uitkomsten zullen een belangrijke rol spelen bij de komende kabinetsformatie.

Financiën

In de begroting 2021 zijn de uitkomsten t/m de meicirculaire 2020 verwerkt. De reeds eerder gecommuniceerde uitkomsten van de septembercirculaire 2020 en de uitkomsten nu van de decembercirculaire 2020 leiden tot de volgende financiële gevolgen voor de begroting:

	2020	2021	2022	2023	2024
Sep. Circ.	+888.400	+62.000	+147.000	-5.000	+15.000
Dec. Circ.	+99.000	+400.000	-11.000	-6.000	-6.000
Totaal	+987.400	+462.000	+136.000	-11.000	+9.000

Aangezien het grootste deel van de extra ontvangen middelen corona compensaties betreffen, gaan we ervan uit dat we deze ook in zullen zetten om de extra lasten a.g.v. corona te kunnen dekken en kunnen deze extra middelen niet beschouwd worden als vrij besteedbare extra inkomsten (alhoewel er geen bestedingsplicht is van het compensatiepakket corona (=algemeen dekkingsmiddel)).

Zie ook bijlage 1.

De uitkomsten van deze circulaire worden als volgt verwerkt in de begroting:

- Jaarschijf 2020: jaarrekening 2020;
- Jaarschijf 2021 e.v.: 1e tussentijdse rapportage 2021 en kadernota/begroting 2022

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de decembercirculaire.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S. van den Broek

W.R. Sluiter

Bijlagen:

- 105347: bijlage 1, uitwerking decembercirculaire 2020 in bedragen;
- 105348: bijlage 2, toelichting per post;